

Türkiye'yi internetle tanıştıran profesör

Prof. Dr. Oğuz Manas'ın, teknoloji uzmanı oğlu Alphan Manas, "Eğer babamı dinleseydim yahoo'yu ben kurardım" diyor.

FOTOĞRAFLAR: SÜLEYMAN SAĞAT

Türkiye'de telefonla iletişimin bile gelişmediği 1980'li yıllar... Eşimizi, dostumuzu en fazla mahalle bakkalın telefonundan arayabiliyorduk. Şehirlerarası ve uluslararası görüşmeler ise tam bir işkenceydi. Santrali ara, saraya gir, hat bekle... Bizlerin evinde telefon yokken Prof. Dr. Manas, Ege Üniversitesi'nde kurduğu internet ağıyla ABD'deki üniversitelerle bile "chat" yapıyordu. Türkiye 1980'li yılların ardından hızlı bir değişim sürecine girdiğinde bu farklılaşmanın teknoloji kısmını yürüten mimar Prof. Dr. Oğuz Manas'dı. O, Türkiye'yi internetle tanıştırdı. Onun açtığı yoldan gidilerek günümüzün internet teknolojisine ulaşıldı.

● **Siz olmazdınız ne yapacaktınız bilmez? Ne diyeyim iyi ki varsınız ve interneti getirmişsiniz? Nasıl işledi bu teknolojik süreç?**

Türkiye'ye internet iki türlü geldi. Uygulama başlangıcı ve gerçek internet. 1986'da Türkiye Üniversiteleri ve Araştırma Kurumları Bilgisayar Ağı TÜVAKA'yı kurdum. Türkiye'deki üniversiteler bilgisayar ağına bağlandılar ve terminaller aracılığıyla dünyaya çıkıp networkleri kullanmaya başladılar. EU üzerinden Avrupa'ya; oradan dünyaya. İnternetin ilk kullanımı kurduğum ağı ile yapıldı. Bugünkü anlamıyla vatandaşın kullandığı gerçek internet, 1993'de ODTÜ tarafından kuruldu.

● **Sizin kurduğunuz internet uygulamasıyla tam olarak neler yapıyordunuz?**

Kimsenin evinde bilgisayar yoktu ki o dönem. Telefon hatları bile doğru dürüst çalışmazdı. Üniversiteler, özel kuruluşlar, aynı sisteme sahip kurumların kütüphanelerine girip, bilgi almak için kullanıyorlardı interneti.

● **Bilim çevresi mutlaka ne**

1980'li yıllarda bu sistemi kuracağını söylediğinde çevresi ona "kafasına tuğla düşmüş adam" diye bakıyordu ama, zaman Prof. Dr. Manas'ı haklı çıkardı

yaptığının farkındaydı. Ama eş, dost, yakın çevre Türkiye'ye ne getirdiğinizi o yıllarda algılayabili mi?

80'li yıllarda her gün ortalama 15 aile ABD'de ve İngiltere'de eğitim gören çocuklarıyla görüşmek için EU'ye geliyordu. Aileler EU'den; öğrenciler de kendi üniversitelerinin internet ağı aracılığıyla bilgisayar ekranında yazıyorlardı. Düşünün ki o dönem bu büyük bir iş. Evlerde telefon yoktu.

● **"DELİ" DEDİLER**

● **Bugünün msn'i yani...**
Evet. Hala beni gördüklerinde 'Hocam size şükran borçluyuz' çokluklarımızla sizin sayenizde konuştuk derler. Tabii o dönem Turgut Özal ve dönemin bakanlarından Tınaz Titiz'den çok destek aldım. Bilgisayar sistemimizin çalışması için en uygun telefon hatlarını bize verdiler. Çok büyük bir bütçemiz de vardı tabii. Dünyada ne teknoloji varsa EU'ye getiriyorduk.

● **Toplum telefonu bile neredeyse bilmezken bilgisayarda chat yapmak size ne hissettiriyordu?**
Çok büyük bir keyif

"Derste uyuyana tebeşir atardım"

■ "Bugüne kadar 225 bin öğrencim olmuş. Hocayken tipik uygulamaları vardı. Geç kalırsın almazdım. Eğer derste uyuyan varsa kafasına tebeşir atardım. Basketbolcuym da direkt kafayı tuttururdum. Dersler tatsız olmasın diye, dörtte üç ders; dörtte bir deneyimlerini anlatırdım."

alıyordum. (Gülüyor) Ama ben ne yaptysam kendimi mutlu etmek için yaptım. Tabii hizmet etmek de çok önemliydi. Kendime hep hedefler koydum, çok çalıştım. Yaptıklarımı kabul edemeyenlerle mücadele ettim.

● **Getirdiğiniz internet teknolojisinin bugün geleceği noktayı öngörmüşmüydünüz? Yani insanların msn'de tanışıp evlenecekleri falan aklınıza gelirmiydi?**

1991 yılında Yeni Asır'a bir röportaj vermiştim ve 2000'li yıllarda bilgisayarla alışveriş yapılacağını söylemiştim. Web sayfalarının açılacağını, uçak vs rezervasyonlarının yapılacağını, bilgisayar virüslerinin tehlikesini öngörmüştüm.

● **TELEFON BİLE YOKTU**

● **Peki size inanan oldu mu?**
Bunlara o dönem kimsenin inanmadı. Bilgisayar ağı sistemini kuracağımı söylediğimde de 'Bu adamın kafasına tuğla mı düştü. Telefonun olmadığı yerde bilgisayarla nasıl konuşulur' diyorlardı. Bu ağı kurmadan bir yıl önce ODTÜ'de seminer verdim. Sistemi anlattım. Katılımcılardan biri 'Kusura

bakmayın ama sizin için deli diyorlardı. Haklılarım' dedi.

● **Siz ne yanıt verdiniz?**
'Seneyle görüşürüz delikanlı' dedim. Sistemi kurdum, bir yıl sonra yine ODTÜ'ye gittim. Beni kapıda karşıladı, tebrik etti.

● **Peki size internet teknolojisinde bundan sonra neler olacak?**

Her şeyden önce Türkiye er veya geç bilgisayarı ve uygulamasını ön plana alacak. Yazılım dahil eğitimi buna göre yönlendirecek. Dünyada bilgisayar uygulamalarını ilk yapan, makinaları ilk yaratan Türkiye olacak. Çünkü bu ülkede oğlum Alphan Manas gibi gençler var. Heride daha çok Alphan'lar çıkacak.

● **TERÖR BİTECEK**

● **Başka?**

Güvenlik... Oyle bir teknoloji olacak ki kimse üzerinde silah, evinde bomba bulunduramayacak. Hepsini izleyecek güçte teknolojik cihazlar olacak. Terörizm hayal olacak.

● **Siz torunlarınızdan daha iyi bilgisayar kullanan bir dedesiniz. Bu durum keyifli mi?**

En büyük torunum 18 yaşında, bilgisayarı mükemmel kullanıyor. BT dergisine yazı yazıyor, yazın resimlerini kendim hazırlıyorum. Bazen resimleri bulamıyor ve Melissa'yı yardım için arıyorum. Kızıyor bana 'Dede sana daha dün anlattım bunları' diyor. (Gülüyor)

● **Artık çok aktif çalışmıyorsunuz değil mi? Hayatla ilgili yeni hedefiniz nedir?**

Bugüne kadar profesyonel olarak basketbol, hentbol oynadım. Yüzdüm. Gençliğimden beri masa tenisi oynardım. Hala günde ikişer saat masa tenisi oynuyorum. 74 yaşındayım ve masa tenisinde Türkiye'yi temsil ediyorum. Son olarak Brezilya'daki masa tenisi dünya şampiyonasına katıldım. Hedefim masa tenisinde Avrupa ve dünya şampiyonu olmak.

KİMDİR?

■ 1934 doğumlu. EU Ziraat ve İşletme Fakülteleri'nden mezun oldu. EU Diş Hekimliği Fakültesi Dekanlığı, Mühendislik Fakültesi Mühendislik Bölümü Başkanlığı, Bilgisayar Araştırma ve Uygulama Merkezi Müdürlüğü, Türkiye Millî Bilgisayar Komitesi Başkanlığı, TÜVAKA kuruculuğu görevleri arasında yer alıyor. 1997'de EU'den emekli oldu. Maltepe ve Kadir Has Üniversiteleri'nde bilgisayar ağları dersleri veriyor ve alanıyla ilgili danışmanlık yapıyor. MANAS LTD Şirketi Genel Müdürü.

Prof. Dr. Oğuz Manas 74 yaşında. Röportajımızı da onun doğum gününde yaptık.